HAK; Hätäkeskuslaitoksen lausunto hallintovaliokunnalle; HE 63/2025 vp

1 Pyyntö

Hallintovaliokunta on pyytänyt Hätäkeskuslaitokselta kirjallisen asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (HE 63/2025 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annettua lakia siten, että siirtymäaika reaaliaikaisen tekstityksen mahdollistavan hätäilmoitustavan toteuttamiselle pidennettäisiin Euroopan unionin lainsäädännön mukaiseen enimmäisaikaan eli 28.6.2027 saakka.

2 Hätäkeskuslaitoksen lausunto

Hätäkeskuslaitos kunnioittavasti lausuu seuraavaa:

Esteettömyysdirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EU) 2019/882) kansallisen implementoinnin yhteydessä hätäkeskustoiminnasta annettuun lakiin lisättiin yleiseen hätänumeroon vastaamiseen ja numeron esteettömyyttä koskevat säännökset lailla (106/2023). Uuden 10 a §:n mukaisesti Hätäkeskuslaitoksen on vastattava yleiseen hätänumeroon 112 tehtyihin hätäilmoituksiin, jotka on tehty käyttämällä reaaliaikaista puhetta tai tekstiä. Lain (106/2023) voimaantulosäännöksen mukaisesti laki on tullut voimaan 28 päivänä kesäkuuta 2025 ja yleiseen hätänumeroon vastaaminen on saatettava tämän lain 10 a §:n mukaiseksi vuoden 2025 loppuun mennessä eli mahdollistettava reaaliaikaisella tekstillä tehdyt hätäilmoitukset.

Hätäkeskuslaitos on aloittanut hätäkeskustietojärjestelmään liittyvien teknisten valmiuksien valmistelun alkuvuodesta 2023, vaikka asiaa on selvitetty jo aikaisemmin. Tavoitteena on ollut saada hätäkeskustietojärjestelmään tekniset valmiudet reaaliaikaisella tekstillä tehtyjen hätäilmoituksien vastaanottamiseksi sekä kouluttaa henkilöstö siten, että palvelu voitaisiin avata suurelle yleisölle viimeistään loppuvuonna 2025. Työn edetessä on kuitenkin käynyt selväksi, että järjestelmään ei saada teknisiä valmiuksia säädetyssä ajassa. Näiden teknisten muutosten tekeminen hätäkeskustietojärjestelmään on osoittautunut enemmän aikaa vieväksi kuin aikaisemmin on arvioitu. Tästä syystä myöskään henkilöstön koulutus reaaliaikaisella tekstillä tehtyjen hätäilmoitusten käsittelemiseksi ei onnistu. Hätäkeskuslaitos on esittänyt sisäministeriölle, että lain (106/2023) siirtymäaikaa koskien reaaliaikaisen tekstin mahdollistamia hätäilmoituksia pidennettäisiin esteettömyysdirektiivin mahdollistamaan enimmäisaikaan saakka eli 28.6.2027 asti.

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket
hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI
etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG
fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112
www.112.fi

Voimassa olevan siirtymäsäännöksen perusteella on siten selvää, että Hätäkeskuslaitos toimii lainvastaisesti 1.1.2026 lähtien siihen saakka, kunnes se on saanut mahdollistettua reaaliaikaisella tekstillä tehtyjen hätäilmoitusten käsittelyn. Kyse on siis noin puolentoista vuoden ajanjaksosta. Hätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan tällainen lainvastainen tila ei ole tarkoituksenmukainen tilanteessa, jossa kansallisella lainsäädäntömuutoksella tämä voidaan estää kuitenkaan rikkomatta sääntelyn taustalla olevaa sääntelyä. Hätäkeskuslaitos pyrkii saamaan reaaliaikaiseen tekstiin perustuvan hätäilmoitustavan käyttöön niin pian kuin on mahdollista, mutta todennäköisesti virasto joutuu hyödyntämään mahdollisen uudenkin siirtymäajan täysimääräisesti.

Hätäkeskuslaitos toteaa, että lailla (106/2023) on myös kumottu hätätekstiviestipalvelun ennakkorekisteröintivelvoite eli 28.6.2025 lähtien kuka tahansa on voinut tehdä hätäilmoituksen tekstiviestitse. Hätäkeskuslaitos haluaa nostaa esiin, että viraston palvelutaso on jo siten parantunut hätätekstiviestin ennakkorekisteröintivelvoitteen poistumisen myötä. Reaaliaikaiseen tekstiin perustuva hätäilmoitustapa parantaa palvelutarjontaa entisestään erityisesti erityisryhmiin kuuluvien osalta. Hätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan asiassa ei siis ole kyse nykyisen palveluntarjonnan heikentämisestä vaan palvelutason parantamiseen tähtäävän siirtymäajan pidentämisestä.

Hätäkeskuslaitoksen ylijohtaja Taito Vainio

Johtava juristi Jussi Uimaluoto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 09.09.2025 klo 11:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Oikeusyksikkö

9.9.2025

Liitteet	Powerpoint-esitys
Jakelu	Hallintovaliokunta (HaV@eduskunta.fi)
Tiedoksi	-

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket
hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI
etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG
fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112
www.112.fi